

Міністерство освіти і науки України
Інститут історії і політології Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Бурачок Л.В.

**Всесвітня історія ХХ ст.: плани
семінарських занять, програмові вимоги**

(Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології)

Частина I

Івано-Франківськ
2007

Бурачок Л.В. Всесвітня історія XX ст.: Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології: У 2-х ч. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – Ч.І. – 32 с.

Підготувала кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Бурачок Л.В.

Рецензенти:

Кугутяк М.В. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології та етнології, директор Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Жерноклеєв О.С. – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Надруковано за ухвалою Вченої ради Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №9 від 25 червня 2007 р.)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема: ВСТУП

- 1. Предмет науки історія. Її місце в системі історичних знань.**
- 2. Функції історичного пізнання.**
- 3. Методологія та принципи вивчення історичних фактів.**
- 4. Етапи розвитку історичної науки.**
- 5. Періодизація всесвітньої історії.**

ЛІТЕРАТУРА:

1. Александров В.В. Новейшая история стран Европы и Америки: 1918-1945 / Учеб. для студ. – М. Высш. школа, 1988. – 591 с.
2. Всемирная история: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред.: Г.Б. Поляка, А.М. Марковой. – М.: Культура и спорт. Юнити, 1997. – 496 с.
3. Всемирная история / Гл. ред.: Е.М. Жуков, С.Л. Тихвинский / гл. ред. /. – М.: Мысль, 1953-1955. – Т.1-3.
4. Историография новой и новейшей истории стран Европы и Америки / Учеб. для студ. ист. фак. ун-тов / Под ред. И.С. Галкина и др. – М.: Из-во Моск. Ун-та, 1977. – 576 с.
5. Новая и новейшая история /1870-1986/: / Учеб. для сред. спец. учеб. завед. / Р.В. Долгалевич, Л.Н. Малеева, Е.И. Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 558 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Неклеева А. Конец цивилизации или конфликт истории // МЭМО. – 1999. – С.74.
2. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. Вид. 2-ге, стереотип. – К.: Либідь, 1999. – 360 с.
3. Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. – Львів: Світ, 1999. – 352 с.
4. Історіографія історії України: Курс лекцій / Концур В.П. Чернівці: Золоті литаври, 1999. – 520 с.
5. Введение в специальные исторические дисциплины: Учеб. пособие / Т.П. Гусарова, О.В. Дмитриева, И.С. Филипов и др. – М.: Из-во МГУ, 1990. – 280 с.
6. Гобозов И.А. Введение в философию истории. – М.: ТЕИС, 1993. – 307 с.

Тема 2: Формування індустріального суспільства в країнах Західної Європи, США та Японії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.

1. Загальні тенденції формування індустріального суспільства в країнах Заходу та Японії.

2. Соціально-економічний розвиток країн Західної Європи, США та Японії:

- Німеччина у 1890-1910 рр.
- Франція у 1890-1910 рр.
- Англія у 1890-1910 рр.
- Японія у 1890-1910 рр.
- США у 1890-1910 рр.

3. Особливості розвитку монополістичного капіталізму на початку ХХ ст.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.

2. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. – М.: Юнити, 2000. – С.303-324.

3. Новая история. Ч.2. 1871-1917. Учеб. пособие для студ. исторических факультетов. Под ред. Н.Е. Овчаренко, – М.: Просвещение, 1976. – С.233-330.

4. Розалиев Ю.Н. Новая и новейшая история стран Азии и Африки / Учеб. пособие для студ. ист. фак-ов. – М.: Высш. школа, 1987. – С.77-115.

5. Бродский Р.М., Енольский З.А. Нова історія країн Азії і Африки /1871-1917/. – Львів: Вища школа, 1986. – С.11-39.

6. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

7. Практикум по новой истории 1870-1917. – М.: Прсвещение, 1989. – 190с.

8. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.

9. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.

Тема 3: Національно-визвольна боротьба в країнах Європи Азії та Америки на початку ХХ ст.

1. Буржуазні революції в країнах Азії:

а. іранська революція 1905-1911 рр.

б. революція в Туреччині 1908-1909 рр.

в. китайська революція 1906-1911 рр.

2. Виникнення національних держав на Балканському півострові.

3. Мексиканська революція 1910-1917 рр.

4. Вплив національно-визвольних рухів на становище світової колоніальної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.
2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
3. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.В. Поляка, А.Н. Марковой. – М.: Юнити, 2000. – С.120-134.
4. Розалиев Ю.А. Новая и новейшая история стран Азии и Африки / Учеб. пособие для студентов исторических факультетов. – М.: Высш. школа, 1987. – С.115-132.
5. Бродський Р.М., Енольський З.А. Нова Історія країн Азії і Африки / 1871-1917. – Львів: Вища школа, 1986. – С.223-243; 257-273.
6. Новая история. ч.2 1871-1971: / Учебное пособие для студентов исторических факультетов / Под ред. Н.Е. Овчаренко. – М.: Просвещение, 1976. – С.428-441; 406-428.
7. Всемирная история: В 24т. – т.18. Канун I мировой войны / А.Н. Бадан, Н.Е. Войнич, Н.М. Волчек и др. – Минск: Литература, 1996. – С.486-519.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Практикум по новой истории 1870-1917. – М.: Просвещение, 1989. – 190 с.
2. Хрестоматия по новейшей истории. 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков, – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
3. Писарев Ю.А. Великие державы и Балканы накануне Первой мировой войны, М.: Наука, 1985. – 285 с.
4. Китайская Народная Республика: Справочник / Разов С.С. – М.: Политиздат. – 1989. – 277 с.

Тема 4: Перша світова війна

- 1. Причини та передумови першої світової війни.**
- 2. Плани ворогуючих держав**
- 3. Хід воєнних дій у 1914-1916 рр.**
- 4. Хід воєнних дій у 1917 р. Вступ США у війну.**
- 5. Вплив першої світової війни на розвиток світової цивілізації.**

ЛІТЕРАТУРА

- Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.В. Поляка, А.Н. Марковой. – М.: Юнити, 2000. – С.360-367.

1. Новая история 4.2. 1871-1971 / Учебное пособие для студентов исторических факультетов / Под ред. Н.Е. Овчаренко. – М.: Просвещение, 1976. – С.473-520.
2. Бродський Р.М., Енольський З.А. Нова історія країн Азії і Африки / 187-1917. – Львів: Вища школа, 1986.
3. Всемирная история: В 24 т. – т.19. Первая мировая война / А.Н. Бадан, Н.Е. Войнич, Н.М. Волчек и др. – Минск: Литература, 1997. – С.144-233.
4. Практикум по новой истории 1870-1917. – М.: Просвещение, 1989. – 190 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Евдокимова Н.П. Между Востоком и Западом: Проблема сепаратистского мира и маневры дипломатии Австро-Угорского блока в 1914-1917 г. – Л.: ЛГУ, 1985. – 166 с.
2. Кошкин А. Первая мировая война и восток / Новая и новейшая история. – 1998. – С.40-50.
3. Первая мировая война 1914-1918 гг. – М.: Наука, 1968.
4. Проетор Д.М. О происхождении первой и второй мировых войн / Проектор Д.М. Мировые войны и судьбы человечества. – М. – 1986. – С.4-45.
5. Руге В. Гиндербург: Портрет германского милитариста. Авт. перевод о нем Г.Я. Рудого. – М.: Мысль, 1982. – 429 с.
6. Тоштендаль Р. Роль социал-демократии в развитии индустриального капитализма. Конец XIX-XX вв. / Новая и новейшая история. – 1997. – №2. – С.10-29.
7. Трухановский Г.В. Уинстон Черчилль. – М.: Международные отношения – 1982. – 462 с.

Тема 5: Лютнева (1917 р.) революція в Росії та її історичне значення

- 1. Причини, передумови та початок революції.**
- 2. Повстання в Петрограді: перемога лютневої революції в Росії.**
- 3. Встановлення двовладдя в Росії, його політична суть.**
- 4. Політика тимчасового уряду в соціально-економічній, військово-політичній галузях.**
- 5. Наростання політичної кризи в Росії у серпні-вересні 1917 р.**
- 6. Міжнародне значення Лютневої революції.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. – М.: Юнити, 2000. – С.438-441.
2. История СССР: Учебник для ист. фак-тов. Изд. 2-е. – т.2. 1986-1917 гг. / Под ред. А. Л. Сидирова. – М.: Мысль, 1965. – С.612-639.
3. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.

4. Даниленко В., Конін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Раскольников Ф.Ф. Кронштадт и Питер в 1917 г. – Изд. 2-е. – М.: Политиздат. литература, 1990. – 319 с.
2. Троцкий Л.Д. К истории русской революции. – М.: Политиздат. 1990. – 447 с.
3. Международное рабочее движение: Вопросы истории и теории: В 7 т. / Гл. ред. комис.: Б.Н. Понамарев / пред. / и др. – М.: Мысль, 1985. – т.7. – 591 с.
4. Палеолог М. Царская Россия во время мировой войны: Пер. с фр. – 2-е изд. – М.: Международные отношения, 1991. – 240 с.
5. Палеолог М. Распутин. Воспоминания. Репринт изд. 1923 г. – М.: СП НКПА, 1990. – 120 с.
6. Мельгунов С.П. Последний самодержец. – М.: Изд. Московского госуниверситета, 1990. – 16 с.
7. Пуринкевич В. Дневник “Как я убил Распутина” / Репринт. Воспроизведение изд. 1924 г. – М.: Советский писатель, 1990. – 143 с.
8. Аверх А.Н. Царизм накануне свержения. – М.: Наука, 1989. – 256 с.
9. Переписка на исторические темы: Диалог ведет читатель / Сост. В.А. Иванов. – М.: Политиздат. 1989. – 494 с. – С11-29; 67-100;
10. Октябрьская революция: Вопросы и ответы. – М.: Политиздат, 1987. – 480с. – С.19-225.

Тема 6: Жовтнева революція 1917 р. в Росії

- 1. Причини та передумови Жовтневої революції.**
- 2. Збройний переворот в Петрограді у жовтні 1917 р.**
- 3. Перший більшовицький уряд і його політика.**
- 4. Встановлення більшовицької влади в Росії, її політична суть.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. – М.: Юнити, 2000. – С.438-441.
2. История СССР: Учебник для ист. фак-тов. Изд. 2-е. – т.2. 1861-1917 / Под ред. А.Л. Сидорова. – М.: Мысль, 1965. – С.612-639.
3. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
4. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Октябрьская революция: Вопросы и ответы. – М.: Политиздат, 1987. – С.137-303.

2. Новые документы о финансовых субсидиях большевиков в 1917 году / Сост. Н.Н. Сидоров, Е.С. Усько. Вступ. статья С. Ландерия // Отечественная история. – 1993. – №2. – С.128-143.
3. Меншевицские и эсеровские листовки 1917-1918 годов / Сост. Г.Н. Злоназов // Отечественная история. – 1993. – №1. – С.150-173.
4. Международное рабочее движение: Вопросы истории и теории. В 7 т. / Гл. ред. комис.: Б.Н. Пономарев и др. – М.: Мысль. – 1985. – т.7. – 591 с.
5. Троцкий Л.Д. К истории русской революции. – М.: Политиздат. – 1990. – 447 с.
6. Раскольников Ф.Ф. Кронштадт и Питер в 1917 году. – Изд. 2-е. – М.: Изд. политической лит-ры, 1990. – 319 с.
7. Великий Октябрь и мировое развитие. – М., 1988.
8. Европа в международных отношениях, 1917-1939 / А.О. Чударьян, Н.В. Фартман, С.В. Миконова и др. – М.: Наука, 1979. – 438 с.

Тема 7: Формування основ післявоєнного світу (1918-1925 рр.)

- 1. Завершення першої світової війни та її наслідки.**
- 2. Паризька мирна конференція. Система міжнародних договорів.**
- 3. Створення Ліги Націй, її мета і завдання.**
 - а. Версальський мирний договір;**
 - б. Сен-Жерменський мирний договір;**
 - в. Нейі-сюр-Сенський та Тріанонський мирні договори;**
- 4. Вашингтонська конференція та врегулювання територіальних проблем на Далекому Сході та у Південно-Східній Азії.**
- 5. Мирні договори 1920-1925 рр. та їх вплив на міжнародні відносини міжвоєнного періоду.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.
2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
3. История новейшего времени стран Европы и Америки: 1918-1945 гг.: Учебник / Л.С. Белоусов, Н.В. Григорьев, В.П. Смирнов и др.: Под ред. Е.Ф. Язькова, – М.: Высш. шк. – 1989. – С.24-44.
4. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945: Учеб. / Под ред. В.К. Фураева. – 4-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1989. – С.312-328.
5. Цветков Г.М. Міжнародні відносини і зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 232 с.
6. Смирнов В.П. Новейшая история Франции. 1918-1975 / Учебник пособие. – М.: Высш. шк., 1979. – 378 с. (відповідні розділи).
7. Александров В.В. Новейшая история стран Европы и Америки: 1918-1945 гг.: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк. – 1988. – 591с. (відповідні розділи).

8. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
9. Имохина Р.М. Лига наций 1919-1934. – М.: Наука, 1982. – 357 с.
10. Дюррозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Переклад з франц. Марічева Є. та інші – К.: Основи, 1995. – 903 с.

Тема 8: Революції 1918-1919 рр. у Німеччині та Австрії

- 1. Причини та передумови революції в Німеччині.**
- 2. Хід листопадової революції в Німеччині 1918 р.**
- 3. Створення Веймарської республіки та її діяльність.**
- 4. Листопадова революція 1918 р. в Австрії. Створення республіки.**
- 5. Австрія в часи часткової стабілізації капіталізму (1923-1929 рр.).**

ЛІТЕРАТУРА

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.
2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
3. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945: Учеб. / В.К. Фураева, Д.П. Приэкер и др. / Под ред. В.К. Фураева. – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1989. – С. 18-30; 122-129.
4. История новейшего времени стран Европы и Америки: 1918-1945: Учеб. / Под ред. Е.Ф. Язькова. – М.: Высш. шк., 1989. – С.44-63.
5. Всемирная история: В 24т. – т.20. Итоги I Мировой войны. / А.А. Баран, Н.Е. Войнич, Н.М. Волчек и др. – Минск: Литература, 1997. – С.173-242.
6. Александров В.В. Новейшая история стран Европы и Америки: 1918-1945 гг.: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк. – 1988. – 591с. (відповідні розділи).
7. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 гг. / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
8. Дюррозель Ж.Б. Історія депломатії від 1919 року до наших днів / Переклад з франц. Е. Марічева та ін. – К.: Основи, 1995. – 903 с.
9. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

Тема 9: Країни Центральної та Південно-Східної Європи в міжвоєнний період

- 1. Польща у 1918-1939 рр. Ю. Пілсудський.**
- 2. Чехословачія у 1918-1939 рр. Т. Массарик.**
- 3. Угорщина у 1918-1939 рр.**
- 4. Болгарія у 1918-1939 рр.**

РЕФЕРАТИ:

- 1. Ю. Пілсудський: політичний портрет.**
- 2. Т. Массарик: політичний портрет.**
- 3. Фашистський режим М. Хорті в Угорщині: причини виникнення, соціально-економічна суть.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945: Учеб. / В.К. Фураев, Д.П. Пристер, С.М. Стецкевич, Под ред. В.К. Фураева – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1989. – 447 С. – С. 132-142.
2. Всемирная история: в 24 т. – т.20. Итоги Первой мировой войны/А.А. Баран, Н.Е. Войнич и другие. – Минск: Литература, 1997.
3. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 228 с.
4. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
5. Історія Польщі: Навч.-метод. Посібник / Під ред. П.С. Федорчака. – Івано-Франк.: Плай, 1995. – С. 37-43.
6. Коротка Історія Чехії і Словаччини: Навч.-посіб. під ред. П.С. Федорчака. – Івано-Франк.: Плай, 1999. – С.76-97.
7. Кізченко А.Ф. та ін. Зарубіжні слов'янські країни в період загальної кризи капіталізму (1918-1945) // Історія південних та західних слов'ян. – К., 1987. – С.246-335.
8. Наленч Д., Наленч Т. Юзеф Пілсудський – легенды и факты (Перевод с польского) – М.: Политиздат, 1990. – 339 с.
9. Европа в международных отношениях, 1917-1939 / А.О. Чубарьян, Н.В. Фартман, С.В. Никонова и др. – М.: Наука, 1979. – 438 с.
10. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 232 с. (відповідні статті).

Тема 10: Формування тоталітарно-авторитарного режиму в СРСР. Сталінізм.

- 1. Нова економічна політика: соціально-економічний зміст та суспільно-політична суть.**
- 2. Утворення СРСР. Конституція 1924 р.**
- 3. Економічний розвиток СРСР у другій половині 20-х – 30-х роках. Індустріалізація, колективізація та їх наслідки.**
- 4. Формування авторитарного режиму в СРСР. Сталінізм, його політична та соціальна суть.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.

2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
3. Кульчицький С.В. Нова економічна політика: уроки для сьогодення // Маршрутами історії. – К.: Вид-во політ. літератури, 1990. – С.135-174.
4. Греченко В.А. Внутріпартійні дискусії початку 20-х років: досвід уроки // Маршрутами історії. – К.: Вид-во політ. літератури, 1990. – С.196-215.
5. Шаповал Ю.І. Сталін, сталінізм і Україна // Маршрутами історії. – К.: Вид-во політ. літератури, 1990. – С.288-318.
6. Романовський М.В. Над чим працюють західні дослідники сталінізму // Маршрутами історії. – К.: Вид-во політ. літератури, 1990. – С.620-632.
7. Осмыслить культ Сталина: М.: Прогресс, 1989. – 656 с.
8. Волкогон Д.А. Тріумф і трагедія. Політичний портрет Й. В. Сталіна: у 2-х кн. – Кн 1-а. – К.: Політвидав. України, 1990. – 671 с.
9. Документы свидетельствуют: Из истории деревни накануне и в ходе коллективизации, 1927 – 1932 гг. / Под ред. В.П. Данилова, Н.А. Иваницкого. – М.: Политиздат, 1989 – 526 с.
10. Троцкий Л.Д. К истории русской революции. М.: Политиздат, 1990. – 447 с.
11. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
12. Потапова Н.Д. Академическое дело 1929-1931 гг. Документы и материалы следственного дела, сфабрикованного ОГПУ. Вып.2. Дело по обвинению академика Е.В. Тарле // Отечественная история. – 2000. – №2. – С.194-196.
13. Власть и советское общество в 1917-1930-е годы: новые источники. Круглый стол // Отечественная история. – 2000. – №1. – С.129-143.
14. Лосик О.А., Г.А. Куманев. Рядом со Сталиным. Откровенные свидетельства: Встречи, беседы, интервью, документы // Отечественная история. – 2000. – №3. – С.177-178.
15. Адибеков Г.М., Зеленин И.Е., О.В. Хлевнюк. Политбюро. Механизм политической власти в 1930-е годы // Отечественная история. – 1998. – №2. – С.202-206.
16. Осокина Е.А. Легенды о мешке с хлебом: кризис снабжений 1936-1937 года // Отечественная история. – 1998. – №2. – С. 92-108.
17. Михайлов И.В., К. Аймермяхер. Политика и культура при Ленине и Сталине, 1917-1932 // Отечественная история. – 2000. – №4. – С.195-196.
18. Рошаковский Н.В. Люди Сталина: этюд к коллективному портрету // Отечественная история. – 2000. – №4. – С. 65-77.
19. Такер Р. (США) Государство и общество в Советской России // Отечественная история. – 2000. – №4. – С. 203-204.

Тема 11: Виникнення та поширення фашизму в країнах Західної Європи міжвоєнного періоду

1. Зародження фашистського руху в Італії. Політична суть фашизму. Італія в міжвоєнний період.

2. Прихід фашистів до влади у Німеччині: А. Гітлер. Німеччина в роки фашизму.

3. Громадянська війна в Іспанії та її етапи.

4. Встановлення та політика фашистського режиму в Японії.

РЕФЕРАТИ:

1. Адольф Шикельгрубер (Гітлер): політичний портрет.

2. Беніто Муссоліні – диктатор фашистського типу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.

2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.

3. Новейшая история зарубежных стран: – Европа и Америка, 1917-1945: Учеб. / Под ред. В.Ю. Фуракева. – 4-е изд., доп. И перероб. – М.: Просвещение, 1989. – С.18-45; 84-122.

4. История новейшего времени стран Европы и Америки: 1918-1945 гг.: Учеб. / Под ред. Е.Ф. Язькова. – М.: Высш.школа, 1989. – С.247-271.

5. Александров В.В. Новейшая история стран Европы и Америки. 1918-1945 гг.: Учеб. Пособие – М.: Высш. школа, 1986. – С.55-81; 160-190.

6. Ганікін А.А. Германський фашизм.: М. – 1989. – 273 с.

7. Алатри П. Происхождение фашизма // Спасти Италию! 1922-1945 гг. – М. – 1990.

8. История фашизма в Западной Европе. – М.: Наука, 1978. – 436 с.

9. Михайлов В.И. Гитлеровский фашизм – детище военно-промышленного комплекса // Революционизм; идеология, практика. – М., 1985. – С.27-43.

10. Вашноев Л.С. История Востока: В 2-х т. – М.: Высш. школа. 1998. – Т.1. – 495 с.

11. Красиков А. Испания и мировая политика. Полвека дипломатической истории. – М.: Международные отношения. 1989. – 352 с.

12. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

13. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – М.: Просвещение 1987. – 288 с.

Тема 12: Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Великобританії і Франції у міжвоєнний період

1. Соціально-економічний розвиток Великобританії у 20-ті рр. Перший та другий лейбористські уряди.

2. Великобританія у 30-ті рр. ХХ ст. Особливості виходу країни зі світової економічної кризи.

3. Франція в перше повоєнне десятиріччя. Уряди “Картель лівих” та “Національної єдності”.

4. Створення “Народного Фронту” у Франції, його боротьба з французьким фашизмом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам’янець-Подільський, 1997.

2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.

3. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945: Учеб. / Под ред. В.К. Фураева. – 4-е изд. – М.: Просвещение, 1989. – С.45-84.

4. История новейшего времени стран Европы и Америки: 1918-1945 гг.: Учеб. / Под ред. Е. Ф. Язькова. – М.: Высш. Школа, 1989.-С.82-96; 177-186; 218-225; 284-299.

5. Новейшая история 1918-1939 гг.: Учеб. /Под ред. Н.С. Галкина. – М.: Высш. Школа, 1974. – С.183-279.

6. Всемирная история: В 24 т. – т. 22. – Канун II мировой войны / А.Н. Бадан, Н.Е. Вончек и др. – Минск: Литература 1997. – С.58-71; 285-296.

7. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

8. Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987.-288с.

9. Европа в международных отношениях, 1917-1939. / Редкол.: А.О. Чубарьян (отв. ред.) и др. – М.: Наука, 1979. – 438 с.

10. Смирнов В.П. Новейшая история Франции. 1918-1975: Учеб. Пособие. – М.: Высш. Школа, 1971. – 376 с.

11. Трухановский В.Г. Уинстон Черчель. – М.: Международные отношения, 1982. – 462 с.

Тема 13: Міжнародні відносини напередодні Другої світової війни

1. Зовнішньополітичні плани фашистських держав.

2. Утворення блоку фашистських держав, їх експансіоністська політика.

3. Мюнхенська угода: захоплення Чехословаччини гітлерівською Німеччиною.

4. Радянсько-німецький пакт “Про ненапад” та “Договір про дружбу і кордон”, їх оцінка.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Газін В.П., Копилов А.О. Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам’янець-Подільський, 1997.

2. Іваницька О.Л. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
3. Новейшая история 1918-1939 гг. Учебник. – М.: Высш. Школа, 1974. – С.596-624.
4. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945: Учебник / Под ред. В.К. Фураева.- 4-е изд.-М.: Просвещение, 1989.-С.304-351.
5. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г. Б. Поляка, А.Н. Марковой, – М.: ЮНИТИ, 2000. – С.367-369.
6. Семиряга М.И. Тайны Сталинской дипломатии. 1939-1941. – М.: Высш. Школа, 1992. – 303 с.
7. Проектор Д.М. Европа – век XX. Войны, их уроки, воля к миру. – М.: Знание, 1984. – С. 54 – 77.
8. Янушевский А.С. Советско-германский договор о ненападении: взгляд через годы // Страницы истории советского общества: факты, проблемы, люди / Под ред. А.Т. Кинкульника. – М.: Политиздат, 1989. – С.254-273.
9. Ковянев Ф. Так начиналась война // Урок даст история / Под общей ред. В.Г. Афанасьева, Г.Л. Смирнова. – М.: Политиздат, 1989. С.268-279.
10. История Второй мировой войны, 1939-1945: В 12-ти т. / Под ред. Д.Ф.Устинова – М.: Политиздат, 1973-1982. – Т.1.
11. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр. / Навч. Посіб. – К.: Либідь, 1997. – 232с.
12. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264с.
13. Хрестоматия по внешней истории, 1917-1945 / Сост. М.Е. Сучков. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
14. Мюнхен – преддверие войны. – М., 1998. – С.200-240.
15. Советско-германские фашисты 1939-1941 гг. Из архива ЦК КПСС // Новая и новейшая история. – 1993. – №1.
16. Безышенский Л.А. Советско-германские договоры 1939 г.: новые документы и старые проблемы // Новая и новейшая история. – 1998. – №3.
17. Наджафов Д.Р. Дипломатия США и советско-германские переговоры 1939 г. // Новая и новейшая история. – 1996. – №3. – С.29-40.
18. Бобышев П.Н. Точку в дискуссии ставить рано. К вопросу о планировании в генеральном штабе РНКА возможной войны с Германией в 1940-1941 годах // Отечественная история. – 2000. – №1. – С.64-76.
19. Чельшев Н.А., Ржешевский О.А. Война и дипломатия. Документы и комментарии (1941-1942) // Отечественная история. – 1999. – №3.-С.217-220.
20. Наужаров Д.Г. СССР в послемюнхенской Европе. Октябрь 1938-1939 гг. // Отечественная история. – 2000. – №2. – С.67-89.
21. От Мюнхена до Каспийского залива: Взгляд запада на страницы истории Второй мировой войны. – М., 1992. – С.225-240.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

I модуль

1. Предмет науки історії. Місце всесвітньої історії в системі історичних знань.
2. Функції історичного пізнання.
3. Методологія та принципи вивчення історичних фактів.
4. Стани розвитку історичної науки.
5. Проблема періодизації всесвітньої історії.
6. Загальні тенденції формування індустріального суспільства в країнах Заходу та Японії.
7. Соціально-економічний розвиток Німеччини у 1890-1910 рр.
8. Соціально-економічний розвиток Франції у 1890-1910 рр.
9. Соціально-економічний розвиток Англії у 1890-1910 рр.
10. Соціально-економічний розвиток Японії у 1890-1910 рр.
11. Особливості розвитку монополістичного капіталізму на початку ХХ ст.
12. Іранська революція 1905-1911 рр.
13. Младотурецька революція 1908-1909 рр.
14. Китайська революція 1906-1911 рр.
15. Мексиканська революція 1910-1917 рр.
16. Виникнення національних держав на Балканах на поч. ХХ ст.
17. Вплив національно-визвольних рухів початку ХХ ст. на становище світової колоніальної системи.
18. Виникнення “Троїстого союзу”.
19. Створення “Антанти”.
20. Посилення впливу європейських держав на країни Близького і Середнього сходу.
21. Перерозподіл африканських колоній.
22. Причини і характер Першої світової війни.
23. Хід воєнних дій під час Першої світової війни (1914-1916 рр.)
24. Воєнні операції 1917 року. Вступ США у I-шу світову війну.
25. Лютнева (1917 р.) революція в Росії та її наслідки.
26. Жовтнева (1917 р.) революція в Росії, суть більшовицького політичного режиму.
27. Німецька Революція 1918-1919 рр.
28. Революція 1918 р. в Австрії та її наслідки.
29. Економічні і політичні наслідки Першої світової війни для Франції.

II модуль

30. Причини та основні етапи громадянської війни в Росії.
31. Теорія і практика “світової пролетарської революції”: спроби поширення радянської влади на країни Центрально-Східної Європи.
32. Формування національних держав у Центрально-Східній Європі після I-ї світової війни.

33. Національно-визвольний рух та демократичні революції в Китаї, Туреччині та Індії після I-ої світової війни.
34. Паризька мирна конференція та її роль в подальшому облаштуванні світу.
35. Версальсько-вашигтонська система колоніального управління. Виникнення Ліги Націй.
36. Політика “воєнного комунізму” в Росії та її наслідки.
37. Утворення СРСР. Форма і зміст радянського політичного режиму.
38. Індустріалізація та колективізація в СРСР та їх наслідки.
39. Масовий політичний терор в СРСР.
40. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на суспільний розвиток.
41. Новий курс Ф. Рузвельта.
42. Соціально-економічний та суспільно-економічний розвиток Франції у 20-30 рр.
43. Громадянська війна в Іспанії: причини, хід і наслідки.
44. Встановлення фашистської диктатури в Німеччині.
45. Фашистська диктатура в Італії. “Корпоративна система” Беніто Муссоліні.
46. Встановлення авторитарних режимів в Польщі, Угорщині, Албанії, Болгарії та Румунії.
47. Агресивна політика фашистської Німеччини в II-й половині 30-х рр.
48. Політика “умиротворення” країн західної демократії. Мюнхенська угода та її наслідки.
49. Англо-франко-радянські переговори 1939 р. та їх наслідки.
50. Пакт “Молотова-Ріббентропа”: політичні наслідки.

ХРОНОЛОГІЯ Ч.І

1871р., 16 квітня	Прийняття Конституції об'єднаної Німеччини
1871р., 10 травня	Франкфуртський мирний договір між Німеччиною і Францією
1871-1890 рр.	Канцлерство О. Бісмарка
1873 р., травень – жовтень	Утворення “Союзу трьох імператорів”
1875 р., лютий-липень	Прийняття трьох головних конституційних законів, що утворили Конституцію 1875 р. у Франції
1875 р.	Придбання Англією 45% акцій компанії Суецького каналу в єгипетського хедива
1876 р.	Припинення діяльності I Інтернаціоналу
1876-1911 рр.	Диктатура П. Діаса в Мексиці
1873 р., 3 березня	Сан-Стефанський мирний договір між Росією і Туреччиною
1878р., 13 червня – 13 липня	- Берлінський конгрес
1878 р.	Проголошення незалежності Румунії
1878 р., 7 жовтня	Укладення у Відні союзного договору між Німеччиною та Австро-Угорщиною
1879 р.	Утворення ірландської національної “Земельної ліги”
1881р., 12 травня	Бардоський договір, що встановив французький протекторат над Тунісом
1881р.	Утворення партії радикалів у Франції
1882 р., 20 травня	Укладення Троїстого союзу Німеччини, Австро-Угорщини й Італії
1882 р., липень – вересень	Захоплення Єгипту й окупація його Англією
1884 р.	Оголошення Того та Камеруна колоніями Німеччини
1884-1885 рр.	Франко-китайська війна. Початок колонізації Індокитаю
1885 р.	Створення колонії “Німецька Східна Африка”
1886 р., грудень	Договір про протекторат Франції над Мадагаскаром
1887 р., 18 червня	“Таємний договір” між Росією та Німеччиною – договір “перестраховання”
1887-1889 рр.	Побудова Ейфелевої вежі
1888-1893 рр.	“Панамська афера”. Крах товариства Панамського каналу
1889 р., 14-21 липня	Утворення II Інтернаціоналу та його перший (Паризький) конгрес
1889 р., жовтень – 1890 р., квітень	Створення Панамського Союзу
1890 р., 1 липня	Англо-німецька угода про Східну Африку і про обмін Гельголанду на Занзібар
1890 р., 2 липня	Прийняття конгресом США закону Шермана проти трестів

1892 р., 17 серпня	Підписання франко-російської військової конвенції
1893-1898 рр.	Колонізація Гавайських островів та анексія їх Сполученими Штатами Америки
1894-1906 рр.	Справа Дрейфуса
1895-1896 рр.	Італо-ефіопська війна. Визнання Італією незалежності Ефіопії
1895-1898 рр.	Національно-визвольне повстання на Кубі проти Іспанії
1896 р., 6 серпня	Оголошення Мадагаскару колонією Франції
1896-1898 рр.	Захоплення Англією Судану
1897-1898 рр.	Захоплення Німеччиною бухти Цзяо-Чжоу в Китаї
1898 р., квітень – грудень	Іспано-американська війна
1898 р., липень – листопад	Фашодський конфлікт між Англією і Францією
1898 р., 10 грудня	Паризький мирний договір між Іспанією та США
1898 р.	Прийняття військово-морської програми у Німеччині
1899 р., 23 серпня	Встановлення англійського протекторату над Кувейтом
1899 р.	Проголошення США доктрини “відкритих дверей” у Китаї
1899-1902 рр.	Англо-бурська війна
1900 р., лютий	Заснування Лейбористської партії Англії
1901р.	Заснування Соціалістичної партії Франції
1901-1908 рр.	Президентство Т. Рузвельта у США
1902 р., 30 січня	Укладення англо-японського союзу
1904-1907 рр.	Повстання племен гереро та готентотів у Південно-Західній Африці проти німецького панування
1904 р., 8 квітня	Укладення англо-французької угоди (з секретними статтями), що започаткувало утворення Антанти
1905 р., 9 січня	Розстріл мирної демонстрації робітників у Петербурзі. Початок російської революції
1905 р., 23 серпня	Портсмутський мирний договір між Росією та Японією
1905 р., 17 жовтня	Видання в Росії царського маніфесту, в якому підданим обіцяно громадянські права, політичні свободи, Державну Думу з законодавчими правами
1905 р., 9 грудня	Закон про відокремлення церкви від держави у Франції
1905-1906 рр.	Перша марокканська криза. Алхесіраська конференція
1905 р.	Формулювання А. Ейнштейном теорії відносності
1906 р., 23 квітня	Опубліковані “Основні державні закони Російської імперії”, що закріплювали зміни у політичній системі
1907 р., 3 червня	Цар Микола II розпустив II Державну Думу і порушуючи “Основні закони”, змінив положення про вибори. Поразка революції
1907 р., 31 серпня	Англо-російська угода про розподіл сфер впливу в Азії
1908 р., 5 жовтня	Проголошення незалежності Болгарії
1908 р.	Анексія Боснії та Герцеговини Австро-Угорщиною

1910 р., 3-5 жовтня	Демократична революція в Португалії. Проголошення республіки
1910 р.	Утворення англійського домініона Південно-Африканський Союз
1910-1917 рр.	Демократична революція в Мексиці
1911 р., червень	Прийняття нової конституції в Греції
1911 р. червень – листопад	Друга марокканська криза (Агадирський конфлікт)
1911-1912 рр.	Італо-турецька війна. Захоплення Італією Трипо-літанії та Кіренаїки
1912 р., 29 лютого	Болгаро-сербський союзний договір. Утворення Балканського союзу
1912 р., березень	Встановлення Францією протекторату над Марокко
1912 р., липень	Російсько-французька морська конвенція
1912 р., 9 жовтня –1913 р., 30 травня	Перша Балканська війна
1912 р., 27 листопада	Франко-іспанська угода про Марокко
1912 р., 28 листопада	Проголошення незалежності Албанії
1913 р, січень	Прийняття англійською палатою громад закону про гомруль над Ірландією
1913 р., червень – 10 серпня	Друга Балканська війна
1913 р.	Приєднання до Греції острова Крит
1913-1921 рр.	Президентство В. Вільсона у США
1914 р., 28 червня	У Сараєво студент Гаврило Принцип убив ерцгерцога Австро-Угорщини Фердинанда
1914 р., 28 липня	Оголошення Австро-Угорщиною війни Сербії
1914 р., 1 серпня	Оголошення Німеччиною війни Росії
1914 р., 3 серпня	Оголошення Німеччиною війни Франції
1914 р., 4 серпня	Вторгнення німецьких військ до Бельгії Проголошення нейтралітету США в європейській війні Оголошення Англією війни Німеччині
1914 р., серпень – вересень	Східно-пруська операція російської армії
1914 р., 6 серпня	Оголошення Австро-Угорщиною війни Росії
1914 р., 12 серпня	Оголошення Францією війни Австро-Угорщині
1914 р., 15 серпня	Відкриття Панамського каналу
1914 р., 21-25 серпня	Битва при Шарлеруа. Відступ французьких та англійських військ
1914 р., 23 серпня	Оголошення Японією війни Німеччині
1914 р., вересень	Поразка німецьких військ у битві на Марні

1914 р., 29 жовтня	Вступ Туреччини у війну на боці Німеччини
1915 р., березень – квітень	Англо-франко-російська угода про чорноморські протоки
1915 р., 23 травня	Вихід Італії з Троїстого союзу та вступ у війну на боці Антанти
1915 р., вересень	Утворення Четверного союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина, Болгарія)
1915 р., жовтень	Вступ Болгарії у війну на боці Німеччини
1915 р., грудень	Поразка сербської армії та окупація Сербії австро-німецькими і болгарськими військами
1916 р., лютий–грудень	Бої німецьких військ з французькими під Верденом
1916 р., квітень	Повстання в Ірландії проти англійської влади
1916 р., 9-16 травня	Таємна угода Англії та Франції про поділ Туреччини
1916 р., 4 червня – 13 серпня	Наступ російських військ на Південно-Західному фронті (Брусилівський прорив)
1916 р., липень-листопад	Бої на р. Сомма
1916, 27 серпня	Вступ Румунії у війну на боці Антанти
1916 р., грудень – 1919 р., січень	В Англії знаходиться при владі коаліційний уряд Д. Ллойд Джорджа
1917 р., 13 березня (28 лютого)	Перемога Лютневої революції в Росії
1917 р., 15 березня (2 березня)	Утворення Тимчасового уряду Росії на чолі з князем Г. Львовим
1917 р., 6 квітня	Оголошення США війни Німеччині
1917 р., квітень	Утворення Незалежної соціал-демократичної партії Німеччини
1917 р., 1 травня (18 квітня)	Нота міністра закордонних справ Росії П. Мілюкова про вірність союзницьким зобов'язанням державам Антанти
1917 р., червень	Робота I Всеросійського з'їзду Рад
1917 р., 18 червня	Початок наступу російської армії на фронті (завершився провалом)
1917 р., 20 червня	Вступ Греції у війну на боці Антанти
1917 р, початок липня	Липнева криза в Петрограді, внаслідок якої утворився новий коаліційний уряд на чолі з О. Корейським
1917 р, серпень	Революційні виступи в німецькому військово-морському флоті. Оголошення китайським урядом війни Німеччині
1917 р, Початок вересня (кінець серпня)	Заколот генерала Корнілова та його провал

1917 р., 14 вересня (1 вересня)	Проголошення Росії республікою
1917 р., 24 жовтня	Поразка італійської армії під Капоретто та на р. Ізонцо
1917 р., 7 листопада (25 жовтня)	Більшовицький переворот у Росії
1917 р., 15 грудня	Угода про перемир'я між Радянською Росією і державами Четверного союзу
1917 р., 22 грудня	Початок переговорів у Брест-Литовську про мир між Радянською Росією та Четверним союзом
1918 р., 8 січня	Опубліковані "14 пунктів Вільсона"
1918 р., 18 лютого	Початок просування німецько-австрійських військ на Україну
1918 р., 3 березня	Укладення в Брест-Литовську мирного договору між Радянською Росією та Четверним союзом
1918 р., березень–липень	Наступ німецьких військ на Західному фронті
1918 р., 24 квітня	Укладення в Бухаресті мирного договору між країнами австро-німецького блоку та Румунією
1918 р., 25-26 травня	Початок збройного виступу проти більшовиків Чехословацького корпусу
1918 р., липень	Виступи правих та лівих есерів проти більшовицької влади
1918 р., серпень	Початок контрнаступу армії Антанти на Західному фронті
1918 р., 29 вересня	Капітуляція Болгарії
1918 р., 5 жовтня	Нота Німеччини президенту США В. Вільсону з проханням про перемир'я
1918 р., 30 жовтня	Мудроське перемир'я з Туреччиною
1918 р., 3 листопада	Капітуляція Австро-Угорщини. Початок революції у Німеччині. Кільське повстання
1918 р., 9 листопада	Повалення кайзерівської монархії і проголошення республіки у Німеччині
1918 р., 11 листопада	Укладення Комп'єнського перемир'я Німеччини з Антантою
1918 р., 18 листопада	В Омську адмірал Колчак проголошений верховним правителем Росії
1919 р., 6-12 січня	Збройний виступ комуністів у Берліні та його поразка
1919, 21 січня	Початок роботи Паризької мирної конференції
1919 р., 6 лютого	Відкриття Установчих зборів у Веймарі
1919 р., 2-6 березня	Утворення Комуністичного Інтернаціоналу
1919 р., 21 березня	Проголошення Угорської радянської республіки
1919 р., 13 квітня – 4 травня	Заснування Баварської радянської республіки

1919 р., квітень	Повстання моряків французької ескадри на Чорному морі Початок наступу Червоної Армії проти військ Колчака
1919 р., 16 червня – 7 липня	Словацька радянська республіка
1919 р., 28 червня	Укладення Версальського мирного договору з Німеччиною
1919 р., 31 липня	Прийняття конституції Німецької республіки (Веймарської конституції)
1919 р., 1 серпня	Падіння Угорської радянської республіки
1919 р., 10 вересня	Укладення Сен-Жерменського мирного договору між країнами Антанти та Австрією
1919 р., 10-13 жовтня	Провал наступу військ Денікіна на Москву і контрнаступ Червоної Армії
1919 р., 21 жовтня	Початок контрнаступу Червоної Армії проти військ Юденича під Петроградом
1919 р., 27 листопада	Укладення Нейського мирного договору з Болгарією
1920 р., 4 січня	Колчак складає з себе звання верховного правителя Росії та верховного головнокомандуючого
1920 р, 1 березня	Встановлення диктатури адмірала М. Хорті в Угорщині
1920 р., 4 червня	Укладення Тріанського мирного договору з Угорщиною
1920 р., 12 липня	Нота міністра закордонних справ Великобританії Дж. Керзона радянському уряду
1920 р., 10 серпня	Підписання Севрського мирного договору з Туреччиною
1920 р., 14 серпня	Початок контрнаступу польських військ під Варшавою і поразка Червоної Армії
1920 р, 12 жовтня	Укладення в Ризи перемир'я між Польщею і Радянською Росією
1920 р, жовтень	Наступ Червоної Армії проти військ Врангеля у Північній Таврії
1920 р, 17 листопада	Захоплення Криму Червоною Армією
1920-1921 рр.	Створення Малої Антанти
1921 р, березень	Початок запровадження нової економічної політики більшовиками
1921р., 25 серпня	Укладення в Берліні мирного договору між США та Німеччиною
1921 р., осінь – 1922 р., весна	Голод у Поволжі, Південній Росії та Україні
1921 р., 12 листо- пада – 1922 р., 6 лютого	Вашингтонська конференція
1921р., 6 грудня	Укладення договору між Ірландією та Англією про створення Ірландського домініону
1922 р., квіт.-трав.	Генуезька конференція

1922 р, 16 квітня	Укладення Рапальського договору між РРФСР та Німеччиною
1922 р.15 червня – 19 липня	Гаазька конференція
1922 р., 28-30 жовтня	Перемога фашистів в Італії
1922 р., жовтень–листопад	Встановлення радянської влади на Далекому Сході
1922 р, 30 грудня	Утворення СРСР
1923 р., 11 січня	Початок франко-бельгійської окупації Руру
1923 р., травень	Утворення Соціалістичного Інтернаціоналу
1923 р.	Здійснення в СРСР грошової реформи внаслідок введення червінця з золотим забезпеченням
1924 р., 2 лютого	Встановлення дипломатичних відносин між СРСР та Англією
1924 р, 7 лютого	Встановлення дипломатичних відносин між СРСР та Італією
1924 р., 16 липня - 16 серпня	Лондонська конференція. Прийняття плану Дауеса.
1924 р., 28 жовтня	Встановлення дипломатичних відносин між СРСР та Францією
1925 р, 5-16 жовтня	Локарнська конференція
1926 р., 4-12 травня	Загальний страйк в Англії
1928 р., 27 серпня	Укладення в Парижі пакту Бріана-Келлога
1928 р., 1 жовтня	Початок в СРСР першої п'ятирічки
1929 р.	Згорання НЕПу. Перехід до форсованої індустріалізації та колективізації
1929 р., 6 серпня – 1930 р., 20 січня	Гаазька конференція. Прийняття плану Юнга
1929 р., 24 жовтня	Крах Нью-Йоркської фондової біржі. Початок світової економічної кризи 1929-1933 рр.
1929 р., 2 березня	Стаття Сталіна “Запаморочення від успіхів” в газеті “Правда”. Нова тактика у здійсненні колективізації
1930 р., 14 квітня	Проголошення Іспанії республікою
1931 р., 18 вересня	Вторгнення японських військ до Манчжурії
1932 р, 29 листопада	Підписання договору про ненапад між СРСР та Францією
1933 р, 7 січня	На об'єднаному Пленумі ЦК і ЦКК ВКП (б) Сталін оголосив першу п'ятирічку виконаною за 4 роки і 3 місяці
1933 р., 30 січня	Призначення А. Гітлера рейхсканцлером. Встановлення в Німеччині фашистської диктатури

1933 р., 4 березня	Ф. Рузвельт став президентом США. Початок “нового курсу”
1933 р., 24 березня	Рейхстаг Німеччини прийняв закон про надання уряду надзвичайних повноважень
1933 р., 16 червня	Прийняття закону про відновлення промисловості (НІРА) в США
1933 р., 16 листопада	Встановлення дипломатичних відносин між СРСР та США
1934 р., 6 лютого 1934 р., 9 лютого	Спроба фашистського заклоту у Парижі
1934 р., 12 лютого	Створення Балканської Антанти (Греція, Румунія, Туреччина, Югославія)
1934 р., 18 вересня	Загальний страйк і антифашистська демонстрація у Франції
1934 р., 1 грудня	Вступ СРСР до Ліги націй
1935 р., 1 березня	Вбивство у Ленінграді С.М. Кірова
1935 р., 2 травня	Прийняття постанови Президії ЦВК СРСР про порядок розгляду звинувачень у підготовці або здійсненні терористичних актів
1935 р., 16 травня	Саарська область передається Німеччині
1935 р., 18 червня	Підписання договору про взаємну допомогу між СРСР та Францією
1935 р., 5 липня	Підписання договору про взаємну допомогу між СРСР та Чехословаччиною
1935 р., 14 липня	Англо-німецька морська угода
1935 р., 31 серпня	Прийняття Національного акту про трудові відносини (закон Вагнера) у США
1935р., жовтень – 1936 р., травень	Антифашистська демонстрація в Парижі. Створення Народного фронту
1936 р., 16 лютого	Прийняття США закону про нейтралітет
1936 р., 7 березня	Італо-ефіопська війна. Захоплення Італією Ефіопії
1936 р., квітень – травень	Перемога Народного фронту на виборах в Іспанії і утворення лівореспубліканського уряду
1936 р., 18 липня	Розірвання фашистською Німеччиною Локарн-ських угод та окупація Рейнської демілітаризованої зони
1933 р., 24 березня	Перемога народного фронту на парламентських виборах у Франції
1936 р., липень – 1939 р., березень	Громадянська війна в Іспанії
1936 р., 25 жовтня	Укладення договору про співробітництво між Німеччиною та Італією (вісь “Берлін – Рим”).
1936 р., 25 листопада	Антикомінтернівський пакт Німеччини та Японії
1937 р., 7 липня	Вторгнення Японії до Північного Китаю
1937 р., листопад	Приєднання Італії до Антикомінтернівського пакту

1937 р.	Проголошення незалежності Ірландії
1938 р, 11-12 березня	Окупація Австрії німецькими військами, приєднання її до фашистської Німеччини (“аншлюс”)
1938 р., 29 липня –11 серпня	Японо-радянський конфлікт біля озера Хасан
1938 р., 29-30 вересня	Мюнхенська угода між Англією, Францією, Італією та Німеччиною
1938 р., листопад	Створення Конгресу виробничих профспілок у США
1939 р, 24 лютого	Приєднання Угорщини до Антикомінтернівського пакту
1939 р., 15 березня	Захоплення Німеччиною Чехословаччини
1939 р., 23 березня	Захоплення Німеччиною Клайпеди (Литва)
1939 р, 1 квітня	Падіння Іспанської республіки. Встановлення диктатури Франко
1939 р., 7 квітня	Захоплення Італією Албанії
1939 р. 16 травня – 31 серпня	Японо-радянський конфлікт на р. Халхін-Гол (Монголія)
1939 р, 22 травня	Укладення “Сталевого пакту” – військового та політичного союзу між Італією та Німеччиною
1939 р, червень – січень	Переговори між Англією, Францією та СРСР про укладення військового союзу проти фашистської агресії
1939 р, 23 серпня	Підписання пакту Молотова-Ріббентропа між СРСР та Німеччиною в Москві
1939 р, 1 вересня	Напад фашистської Німеччини на Польщу. Початок Другої світової війни

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Навчальні посібники

- Газін В.П., Копилов А.О.* Новітня історія країн Європи та Америки: 1918–1945. – Кам'янець-Подільський, 1997.
- Іваницька О.П.* Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. – Київ, 2001.
- История народного хозяйства капиталистических стран (до Второй мировой войны) / Под ред. А.Н.Марковой. – Москва, 1991.
- История новейшего времени стран Европы и Америки: 1918–1945 / Под ред. Е.Ф.Язькова. – Москва, 1989.
- Історія філософії. – Харків, 2003.
- Корнієнко П.С.* Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945 рр.). – 2-е вид., випр. і доп. – Тернопіль, 2003.
- Козлітін В.Д.* Друга світова війна 1939–1945 рр. – Харків, 2001.
- Никифоров А.Р., Омельчук Д.В. Юрченко С.В.* Всемирная история XX века: Очерки. – 2-е изд., испр. и доп. – Севастополь, 1998.
- Новейшая история зарубежных стран Европы и Америки: 1917–1945 / Под ред. В.К.Фураева. – Москва, 1989.
- Новейшая история стран Европы и Америки, XX век: В 2-х ч. / Под ред. А.М.Родригеса, М.В.Пономарева. – Ч.1. 1900–1945. – Москва, 2003.
- Мировое политическое развитие: век XX. – Москва, 1995.
- Постоловський Р., Троян С., Федорак В. Світ на зламі епох: історія кінця XIX – середини XX ст.: навч. посібник. – Київ, 2000.
- Язьков Е.Ф.* История стран Европы и Америки в новейшее время: 1918–1945: Курс лекций. – 2-е изд. – Москва, 2000. Handbuch der europäischen Geschichte. Bd.7. Theil 1–2. Stuttgart, 1992.

Загальні праці

- Всемирная история: В 24-х т. – Т.21–23. – Минск, 1997.
- Гренвилл Дж.* История XX века: Люди. События. Факты / Пер. с англ. – Москва, 1999.
- XX век: История и современность. – Москва, 1992.
- Джонсон П.* Современность: Мир с двадцатых по девяностые годы: В 2-х т. / Пер. с англ. – Т.1. – Москва, 1995.
- Дейвіс Н.* Європа: Історія / Пер. з англ. – Київ, 2001.
- Европа между миром и войной: 1918–1939 гг. – Москва, 1992.
- Крип'якевич І.* Всесвітня історія: В 3-х кн. – Кн. 3. – Київ, 1995.
- Кронрод Я. А.* Очерки социально-экономического развития XX века. – Москва, 1992.
- Мир на рубеже XIX–XX веков: Тенденции развития, противоречия, революции. – Москва, 1991.
- Мировое политическое развитие: Век XX. – Москва, 1995.
- Підкова І., Джемджора О.* Світова історія XIX–XX століття: Словник. – Львів, 2000.

Суспільно-політичні напрямки та рухи

- Алатри П.* Происхождение фашизма / Пер. с итал. – Москва, 1961.
- Вебер А.Б.* Классовая борьба и капитализм: Рабочее и профсоюзное движение как фактор социально-экономического развития XIX–XX вв. – Москва, 1986.
- Галкин А.А., Рахимир П.Ю.* Консерватизм в прошлом и настоящем: О социальных корнях консервативной волны. – Москва, 1987.
- Желев Ж.* Фашизм. Тоталитарное государство / Пер. с болг. – Москва 1991.
- Идеология международной социал-демократии в период между двумя мировыми войнами. – Москва, 1984.
- История фашизма в Западной Европе. – Москва, 1978.
- Коммунистический Интернационал в документах: Решения, тезисы и воззвания конгрессов Коминтерна и пленумов ИККИ. – Москва, 1933.
- Консерватизм: Антологія / Упорядники О.Проценко., В.Лісовий. – Київ, 1998.
- Кривогуз И.М.* Рабочий социалистический интернационал: 1923–1940. – Москва 1979.
- Лібералізм: Антологія / Упорядники О.Проценко, В.Лісовий. – Київ, 2002.
- Массовые демократические движения: Истоки и политическая роль. – Москва. 1988.
- Націоналізм: Антологія / Упорядники О.Проценко., В.Лісовий. – Київ, 2000.
- Сибилев Н.Г. Социалистический интернационал: Идеология. Политика. – Москва, 1980.
- Стачки: история и современность. – Москва, 1978.
- Тоталитаризм в Европе XX века: Из истории идеологий, движений, режимов и их преодоления / Под рук. Я.С.Драбкина, Н.П.Комоловой. – Москва, 1996.
- Чернявский Г.И.* Большевизм и национал-социализм: сравнительный анализ двух форм тоталитаризма. – Харьков, 1993.

Міжнародні відносини

- Год кризиса. 1938–1939: Документы и материалы. – Т.1–2. – Москва, 1990.
- Великобритания, Франция и США в международных отношениях нового и новейшего времени. – Москва, 1985.
- Документы и материалы кануна Второй мировой войны: 1937–1939. – Т.1–2. – Москва, 1981.
- Дюрозель Ж.-Б.* Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з франц. – Київ, 1995.
- Европа в международных отношениях: 1917–1939. – Москва, 1979.
- Илюхина РМ.* Лига наций: 1919–1934. – Москва, 1982.
- Клейменова Н.Е., Сидоров А.Ю.* Версальско-Вашингтонская система международных отношений: проблемы становления и развития. – Вып. 1. – Москва, 1995.
- Ллойд Джордж Д.* Правда о мирных договорах / Пер. с англ. – Т.1–2. – Москва, 1957.
- Локарнская конференция 1925 г.: Документы. – Москва, 1959.
- Майский И.М.* Воспоминания советского дипломата: 1925–1945 гг. – Москва, 1987.

Международные отношения и внешняя политика СССР: Сборник документов. 1871 – 1957. – Москва, 1957.

Накануне. 1931–1939. Как мир был ввергнут в войну: Краткая история в документах, воспоминаниях и комментариях. – Москва, 1991.

Сиполс В.Я. Дипломатическая борьба накануне Второй мировой войны. – Москва, 1989.

1939 год: Уроки истории. – Москва, 1990.

СССР–Германия. – Т.1. 1939: Документы и материалы о советско-германских отношениях с апреля по октябрь 1939 г.; Т.2: Документы и материалы о советско-германских отношениях с сентября 1939 г. по июнь 1941 г. – Вильнюс, 1989.

Фляйшхауэр И. Пакт Гитлер–Сталин и инициатива германской дипломатии: 1938-1939 гг. / Пер. с нем. – Москва, 1991.

Сполучені Штати Америки

Гершов З.М. Вудро Вильсон. – Москва, 1983.

Изоляционизм и европейская политика США: 1933–1941. – Москва, 1995.

История США: В 4-х т. – Т.3. – Москва, 1985.

Коломейцев В.Э. 100 дней президента Ф.Д.Рузвельта: 2-е изд., доп. и переработ. – Киев, 1998.

Королькова Е.И. “Новый курс” Рузвельта. – Москва, 1992.

Лан В.И. США от Первой до Второй мировой войны. – Москва, 1979.

Либеральная традиция в США и ее творцы. – Москва, 1997.

Мальков ВЛ. “Новый курс” в США: Социальные движения и социальная политика. – Москва, 1973.

Мальков В.Л. Франклин Рузвельт: Проблемы внутренней политики и дипломатии: Ист.-док. очерки. – Москва, 1988.

Манькин А.С. “Эра демократов”: партийная перегруппировка в США: 1933–1952 гг. – Москва, 1990.

Никитин В. А. Консерватизм и политическая борьба в США: 1900–1929 гг. – Москва, 1991.

Политические партии США в новейшее время. – Москва, 1982.

Попова Е.И. США: борьба по вопросам внешней политики. 1919–1922. – Москва, 1966.

Сивачев Н.В. Политическая борьба в США в середине 30-х гг. XX века. – Москва, 1966.

Сивачев Н.В., Язьков Е.Ф. Новейшая история США: 1917–1980. – Москва, 1980.

Согрин В.В. Политическая история США. – Москва, 2001.

Уткин А.И. Дипломатия Вудро Вильсона. – Москва, 1989.

Яковлев Н.Н. Франклин Делано Рузвельт. Человек и политик – 5-е изд. – Москва, 2003.

Katz H. Historia Stanow Zjednoczonych. – Wroclaw. 1971.

Велика Британія

- Виноградов К.Б.* Девид Ллойд Джордж. – Москва, 1979.
Очерки истории Великобритании XVII–XX века. – Москва, 2002.
Роуз Н. Черчилль: Бурная жизнь / Пер. с англ. – Москва, 2003.
Трухановский В.Г. Антони Иден. – 2-е изд., переработ, и доп. – Москва, 1983.
Трухановский ВТ. Уинстон Черчилль. – 5-е изд., испр. доп. – Москва, 2003.
Уткин А. Уинстон Черчилль. – Москва, 2002.
Kesdzierski J. Dzieje Anglii: 1485–1939 – Ks.2. – Warszawa, 1986.
Zins H. Historia Anglii. – Wyd. 3-e rosz. – Wroclaw, 1995.

Франція

- Белюсова З.С.* Франция и европейская безопасность: 1929–1939. – М., 1976.
Егоров Ю.В. Народный фронт во Франции. – Ленинград, 1972.
История Франции: В 3-х т. – Т.3. – М., 1973.
Кузьмин М.Н. Внутриполитическая борьба во Франции (1926–1932). – Ленинград, 1975.
Прицкер Д.П. Жорж Клемансо. – М., 1983.
Ратиани Г.М. Судьба двух республик. – М., 1980.
Рубинский Ю.И. Тревожные годы Франции: Борьба классов и партий от Версаля до Мюнхена. – Москва, 1973.
Смирнов В.П. Франция в XX веке: Учеб.пособие. – 2-е изд., испр. – М., 2002.
Baszkiewicz I. Historia Francji. – Wyd. 3-ie. – Wroclaw, 1994.

Німеччина

- Буск И.Л.* История повседневной жизни в Веймарской республике. – М., 1992.
Галкин А.А. Германский фашизм. – 2-е изд. – М., 1989.
Драбкин Я.С. Становление Веймарской республики. – М., 1978.
Ерин М.Е. Распад партийной системы и крах Веймарской республики. Ярослав 1992.
Захаров В., Куликов В. В преддверии катастрофы: Германия, 1933–1939 гг. – М., 2003.
Мельников Д.Е., Черная Л.Б. Империя смерти: Аппарат насилия в нацистской Германии. 1933–1945. – Москва, 1988.
Повель Л., Бержсье Ж. Утро магов / Пер. с франц. – К., 1994.
Руге В. Германия в 1917–1933 гг. / Пер. с нем. – М., 1974.
Тайны Третьего рейха / Авт.-сост. В.В.Веденеев. – 2-е изд., испр. – М., 2003.
Толанд Д. Адольф Гитлер. – Т.1–2. – М., 1993.
Третий Рейх: Трагедия народов. – М., 1998.
Фест И.К. Гитлер: Биография. – Т. 1–2. – М., 1993.
Хаффнер С. Революция в Германии 1918–1919 гг.: Как это было в действительности / Пер. с нем. – М., 1983.
Ширер У. Взлет и падение Третьего рейха: Т.1–2. / Пер. с англ. – М, 1991.
Энциклопедия Третьего рейха / Сост. В.Телицын. – М, 2003.
Czaplinski W., GalosA.y Korta W. Historia Niemiec – Wyd. 2-ie. – Wroclaw, 1990.

Італія

- Белоусов Л.С.* Муссолини: диктатура и демагогия. – М., 1993.
Лопухов Б.Р. Эволюция буржуазной власти в Италии: Первая половина XX в. – М., 1986.
Устрялов Н.В. Итальянский фашизм. – М., 1999.
Холодковский К.Г. Итальянский фашизм: немного исторического опыта. – М., 1995.
Glerowski J-A. Historia Wloch. Wroclaw, Warszawa, Krakow, Gdansk, Lodz, 1985.

Іспанія

- Альтамира-и-Кревеа Р. История Испании: Т.2. / Сокр. пер. с исп. – М., 1951.
Іваницька Ольга. Франко – каудильйо Іспанії. – Вінниця, 2002.
История Испании и Португалии: Сборник. – М., 2002.
Мещеряков М.Т. Испания в огне. – М., 1971.
Проблемы испанской истории. – М., 1979.
Сориа Ж. Война и революция в Испании: Т.1 –2 / Сокр. пер. с франц. – М., 1987.
Gola B., Ryszka F. Hiszpania. – Warszawa, 1999.
Milkowski T., Machoewicz P. Historia Hiszpanii. Wroclaw–Warszawa–Krakow, 1988.

Культура

- Аранский В.С., Лапчинская В.П.* Системы народного образования в Англии. – М., 1961.
Бартеньев С.А. История экономических учений. – М., 2000.
Вульфсон Б.Я. Школы современной Франции. – М., 1970.
Гончаров Л.Н. Школа и педагогика США до Второй мировой войны. – М., 1972.
История зарубежного искусства. – М., 1983.
История зарубежного кино: Учебн. пособие. – Т.1. – М., 1965.
История зарубежного театра: в 4 частях / Учебн. пособие для театров, вузов и институтов культуры – Ч.3. – М., 1981.
История зарубежной литературы XX века. 1917–1945. – М., 1990.
Каримов В.Л. Страницы истории науки и техники. – М., 1989.
Касвин Г.Л. Система народного образования в Италии. – Москва, 1962.
Комаров С. История зарубежного кино. – 4.1. – Москва, 1965.
Копелевич Ю.Х., Ожинова Е.П. Научные академии стран Западной Европы и Северной Америки. – Ленинград, 1989.
Культурология. История мировой культуры. – Москва, 2001.
Малая история искусств: Искусство XX века 1901 –1945. – Москва, 1991.
Микеле Дж. История химии. – Москва, 1966.
Пискунов А.И. История и практика трудовой школы в Германии. – Москва, 1963.
Романовская Т. Наука XIX–XX веков в контексте истории культуры. – М., 1995.
Самарин Р.М. Зарубежная литература. – М., 1987.
Свасьян К.А. Становление европейской науки. – Ереван, 1990.

Садуль Ж. Всеобщая история кино. – М., 1982.

Салимова К.И. История трудового обучения в Англии. – М., 1967.

Тимофеева В.М. Мицкевич Б.П. Зарубежная литература 1917–1975 гг. – Минск, 1976.

Школа в США, Англии, Франции. – Москва, 1960.

Geschichte der Technik. – Leipzig, 1978.

Методичне видання

Бурачок Л.В. Всесвітня історія XX ст.: Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології: У 2-х ч. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – Ч.І. – 32 с.

В авторській редакції

Підп. до друку . 2007. Формат 60x84/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура “Times New Roman”.
Вид. арк. 2,1. Тираж. 50. Зам. №. 102. Віддруковано на різнографі.

Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57.
Тел.: 59-60-51.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру від 12.12.2006 серія ДК 2718